

CANVI DE MODEL

Com cada mes d'octubre, el *Quadern Gadeso* dedicat a la percepció dels empresaris turístics tanca la sèrie anual d'anàlisi del turisme de la nostra comunitat (vegeu quadre al final de la pàgina). I com també és habitual, els resultats es presenten per illes, tenint en compte que les seves realitats turístiques tenen característiques diferenciades, encara que es trobin emmarcades dins el conjunt de les Balears. És significativa la diferència de rendibilitat entre els establiments dedicats a l'allotjament i l'oferta complementària.

Les darreres dades disponibles ens mostren que el nombre de turistes que ens visiten ha estat molt similar al de l'any passat. Però cal tenir en compte dos fets: l'estança mitjana ha disminuït, i resulta rellevant l'increment de places destinades al lloguer turístic vacacional. Això significa que per tenir una ocupació hotelera molt alta necessitem més turistes. La qual cosa representa un problema.

Aquesta massificació comporta problemes afegits. La pressió humana sobre el territori i el medi ambient, així com una despesa molt important de recursos naturals com ara l'aigua, l'energia... Per desgràcia, el nostre model turístic continua ancorat en una cultura del volum d'arribades. És a dir, en general no s'ha apostat d'una manera clara i decidida per un turisme de major qualitat, amb més poder adquisitiu, més respectuós amb el medi ambient i menys conflictiu amb la població resident.

CLIMA EMPRESARIAL (XXIX)

BONA RENDIBILITAT HOTELERA, DOLENTA PER A LA RESTA

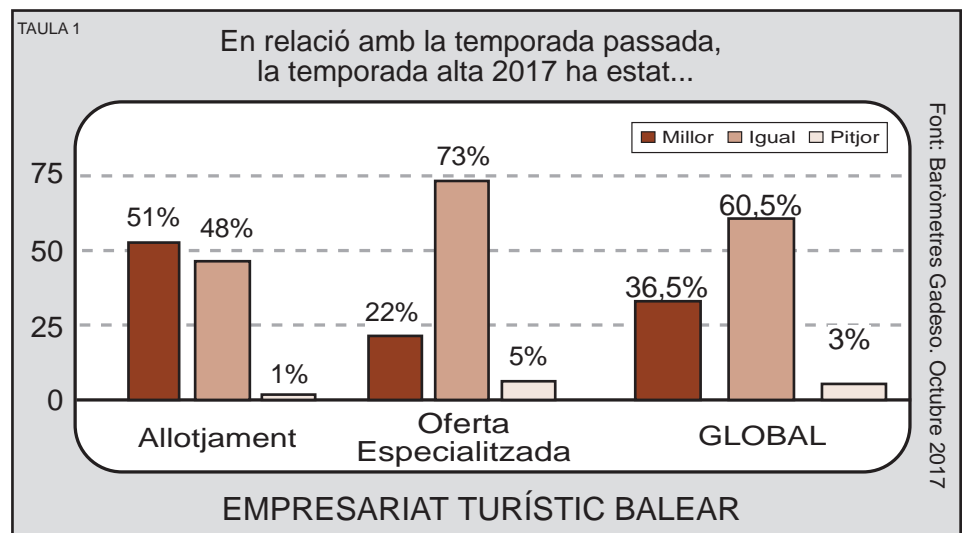
A la taula 1 es reflecteixen les opinions dels empresaris turístics en relació als seus resultats de la temporada passada. Com es pot comprovar, un 51% de les empreses d'allotjament asseguren que la temporada 2017 ha estat millor que la de l'any passat. Però aquest índex de millora disminueix 12 punts respecte de l'any anterior. L'ocupació, com es podrà veure en les següents pàgines, és diversa segons l'illa, i, fins i tot, segons la zona turística.

Malgrat una certa perllongació de la temporada alta turística, encara es manifesta una concentració excessiva durant els mesos de juliol i agost. Els mesos anteriors (maig i juny) i posteriors (setembre i octubre) tenen comportaments irregulars.

Si fem referència a la denominada oferta complementària, i malgrat la massiva presència de turistes, no ha obtingut uns resultats empresarials rellevants. D'una banda el nivell econòmic mitjà dels turistes que ens visiten és baix, d'una altra, el tot inclòs, i també un excés d'oferta obsoleta, escassa diferenciació del producte, relació qualitat-preu...

Com veurem a les pàgines següents, l'augment de visitants no es trasllada mimèticament a una major rendibilitat empresarial.

Tot i que es reconeixen els esforços per a perllongar la temporada i diversificar els nostres productes turístics, encara queda feina per fer, per un canvi de model.

QUADERNS GADESO SOBRE EL TURISME. ANY 2017

- N° 316. Clima empresaria. Maig 2017
- N° 318-319. Com ens veuen els turistes. Juny-Juliol 2017
- N° 320. Opinió ciutadana sobre el turisme. Juliol 2017
- N° 321. Radiografia Platja dePalma. Agost 2017
- N° 323. Posar límits al turisme Setembre 2017
- N° 325 Clima empresarial XXIX. Octubre 2017

Podeu accedir de manera gratuïta a tots aquests Quaderns Gadeso a www.gadeso.org

MALLORCA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2017

ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	82%	40%	31%
Igual	18%	57%	68%
Disminució	0%	3	2%
SALDO	+77	+38	+30

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

Com ja hem comentat abans, l'ocupació hotelera ha estat bona aquesta temporada alta però, tot i l'increment de preus que s'ha registrat en els establiments hotelers, la rendibilitat empresarial no ha augmentat en la mateixa proporció.

L'esclat de l'anomenat lloguer turístic vacacional està distorsionant el mercat. No hi ha dubte que hi ha demanda per aquest producte, però al mateix temps es fa necessària la seva regulació. Des del Govern, a través de la reforma de la llei turística, ha intentat posar ordre, però encara queda la tasca de la seva zonificació.

OFERTA ESPECIALITZADA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	10%	5%	5%
Igual	85%	94%	92%
Disminució	5%	1%	3%
SALDO	+5	+4	+2

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

Per la seva part, els empresaris de l'oferta especialitzada qualifiquen la temporada 2017 de manera no positiva. Els preus s'han mantingut estancats simplement pel fet que molts turistes passen però no compren. La massificació provoca que determinats carrers comercials estan tan plens de gent que ni tan sols es poden veure els aparadors de les tendes.

Tot això ha provocat una reacció negativa que reclama recuperar els espais, els nuclis urbans i naturals per als ciutadans i ciutadanes.

MENORCA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2017

ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	72%	23%	17%
Igual	26%	76%	81%
Disminució	2%	1%	2%
SALDO	+70	+22	+16

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

A Menorca, l'ocupació hotelera ha s'ha incrementat i els preus han experimentat un cert augment, però la seva rendibilitat, tot i no ser negativa, no és l'adient. No podem passar per alt l'excessiva temporalitat del turisme de Menorca (més marcada que a la resta de les illes) i a les greus dificultats que suposa allargar la temporada turística.

Els dos darrers fets són significatius, la disminució radical dels vols de Ryan Air i la fallida de Monarch Airlines. Aquesta darrera fallida afecta de manera substancial a les connexions entre el Regne Unit i Menorca.

OFERTA ESPECIALITZADA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	6%	4%	3%
Igual	85%	94%	82%
Disminució	9%	2%	5%
SALDO	-3	+2	-2

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

L'increment d'ocupació hotelera no ha significat, en general, un augment en les vendes de les empreses dedicades a l'oferta especialitzada (restauració, comerç, transports...). És més, un 9% dels empresaris del sector assegura que el volum de negoci ha baixat, el que situa a moltes empreses en una situació difícil.

L'illa de Menorca té els suficients ali·licients per a dissenyar i posar al mercat productes diferenciats i d'alt valor afegit. Iniciatives n'hi ha, però la tasca no ha fet més que començar.

EIVISSA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2017

TAULA 6			
ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	84%	41%	34%
Igual	16%	58%	66%
Disminució	0%	1%	0%
SALDO	+84	+42	+34

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

Segons la immensa majoria d'empresaris d'allotjament, l'ocupació d'aquesta temporada alta ha estat bona. A més, Eivissa és l'illa on la rendibilitat empresarial més ha augmentat respecte la temporada passada, si bé no en paral·lel a l'increment de l'ocupació; així i tot, un 34% de l'empresariat hotelier eivissenc declara una rendibilitat superior a la de 2016.

Aquestes dades pareixen apuntar que Eivissa és l'illa que millor està suportant la crisi i que, de manera encara lenta, pot començar a generar llocs de feina.

TAULA 7			
OFERTA ESPECIALITZADA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	12%	8%	7%
Igual	86%	92%	92%
Disminució	2%	0%	1%
SALDO	+10	+8	+6

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

L'oferta especialitzada a Eivissa presenta xifres millors que la resta de les illes. Aquí hem de destacar el bon funcionament de l'oferta lligada a visitants amb un gran poder adquisitiu i a l'oferta d'oci nocturn, molt vinculada a l'illa.

Això no obstant, l'oferta mitjana ha tingut unes vendes lleugerament superiors a les de 2016, i amb una rendibilitat d'un 7%. És possible que aquesta situació, no dolenta, però no excessivament bona es degui a una "certa saturació" d'establiments amb oferta similar.

FORMENTERA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2017

TAULA 8			
ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	83%	40%	33%
Igual	17%	60%	67%
Disminució	0%	0%	0%
SALDO	+83	+40	+33

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

L'anàlisi per a Formentera és molt similar al d'Eivissa: un increment de l'ocupació en relació amb l'any 2016 i un augment de la rendibilitat superior a la mitjana balear.

De nou ens hem de referir a l'excessivament curta temporada turística i al perill real de massificació que pateix una illa tan petita i fràgil com Formentera, que pot estar condemnada si destrueix el que és precisament el seu principal atractiu, l'entorn natural: excés de visitants, elevat nombre de vehicles, manca de control de l'ancorament de vaixells particulars a l'illa...

TAULA 9			
OFERTA ESPECIALITZADA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	14%	10%	33%
Igual	86%	90%	67%
Disminució	0%	0%	0%
SALDO	+14	+10	+33

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

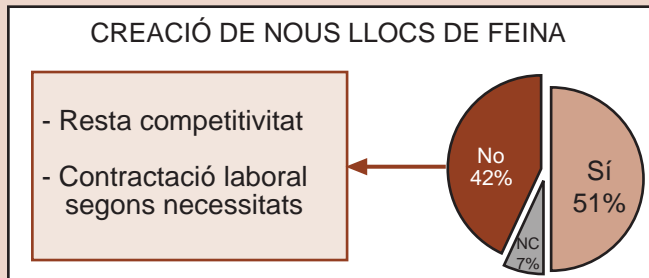
L'oferta especialitzada a Formentera experimenta un comportament similar que el reflectit l'any passat, sense que això signifiqui que està exempta d'una renovació. A més, i com ja hem comentat al llarg de la revista, és necessari adoptar mesures urgents i efectives per tal d'allargar la temporada turística i evitar el col·lapse que pateix l'illa durant els mesos de juliol i agost.

Cal fer esment, també, al bum del lloguer turístic vacacional a aquesta illa, arribant, fins i tot, a deixar sense allotjaments disponibles a professionals i treballadors que no han pogut viatjar a l'illa com a conseqüència d'aquest fet.

EFECTES DE LA TEMPORALITAT

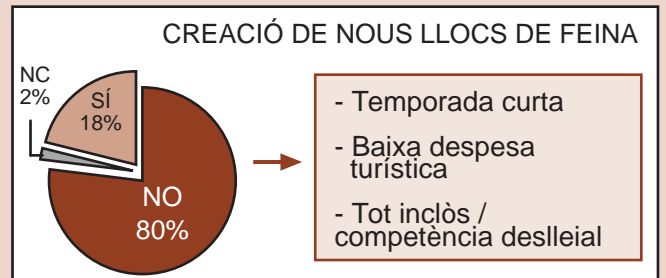
TAULA 10

ALLOTJAMENT

OFERTA COMPLEMENTÀRIA

Restauració, comerç, transports, oci...

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

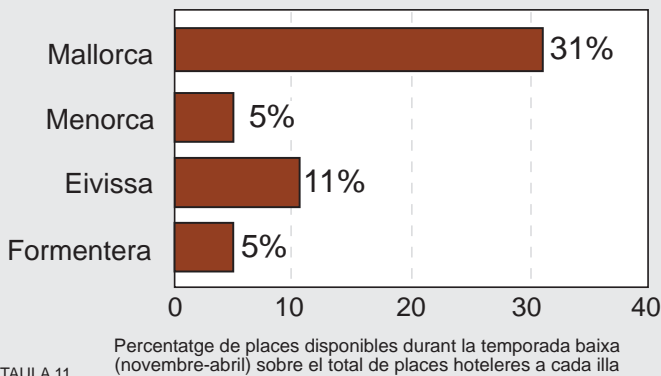
Una de les principals conclusions d'aquest Quadern és que l'ocupació ha millorat, amb les conseqüències que això ha tingut sobre la rendibilitat del sector turístic. Ara hem de veure si aquesta millora ha tingut efectes sobre la recuperació del mercat de treball.

Com veiem a les gràfiques superiors, un 51% dels empresaris d'allotjament afirma que s'han creat nous llocs de feina (percentatge que disminueix fins al 18% en el cas de l'oferta complementària). A més, cal retornar-se en la qualitat d'aquesta nova contractació, doncs altres enquestes (com ara l'EPA) ens indiquen que de manera molt

majoritària. Està caracteritzada pel seu caràcter temporal i per unes condicions laborals gens desitjables (sense tenir en compte els abusos que es donen entre determinats empresaris).

La causa de la baixa estabilitat i qualitat de l'ocupació creada és, en el cas de l'allotjament, la pèrdua de competitivitat, la qual cosa obliga (?) a una contractació laboral temporal i precària. En el cas de l'oferta complementària, a més de la curta temporada i els escassos recursos d'una part dels visitants, destaca que gran part de l'oferta d'allotjament que porta associat. l'anomenat "tot

PLACES DISPONIBLES A TEMPORADA BAIXA

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2017

TAULA 11

La taula adjunta és un clar indicatiu de l'estacionalitat que afecta el sector turístic de les illes. Fora de temporada, a Mallorca només hi ha disponible una de cada tres places existents, una xifra que sembla baixa però que queda magnificada pels escassos percentatges que presenten les altres illes. Això afecta greument l'activitat econòmica del sector, que queda pràcticament paralitzada durant l'hivern. I, naturalment, les conseqüències són molt negatives: increment molt rellevant de l'atur quan finalitza la temporada, efectes perversos, tot i l'augment en el nombre de fixos discontinus, Hibernació de l'oferta complementària turística, doncs: si no hi ha connexions amb els països emissors ni hotels on allotjar-se, no pot haver-hi un gruix suficient de visitants que permetin mantenir els establiments oberts o, si és així, amb la mateixa plantilla que a l'estiu.

El teu **desig** és el nostre **repte**, 2017 l'any de **Palma**

Totes les fraccions, accessibles per a tothom

Enguany es renovaran tots els contenidors dels barris i pobles de Palma

Mostra: 400 entrevistes. Error màxim: +-5%. Nivell de confiança: 95,5%. Treball de camp: Octubre 2017